

ישראל. אם הצבא הזה יוצא ממעגל המילחמה ואם חצי-האי סיני יהפוך לאזור-חיץ מפורז, פירוש הדבר שזה מגדיל את מקום-הביטחון של המדינה. זה צריך להתבטא בתקציב-הביטחון. תחת שזה יתבטא בהורדת התקציב, זה מתבטא בהגדלתו בשיעור של חמישים אחוזים. בשביל מה?

„ההנמקה חסרת הסופיסטיקציה, שנותן משרד-הביטחון לתביעה להגדלת התקציב, היא שהמיליארדים הנוספים דרושים כדי לפנות את כוחות צה"ל מסיני ולהכניסם להיערכות חדשה בנגב. זה אבסורד.

„המצב שבו ערוכים כוחות צה"ל בקווים קדמיים בנגב ולא בסיני אינו מצב חדש. היינו אותו עשרים שנה, בתנאים הרבה יותר קשים וביחס-יכוחות הרבה יותר שליליים מבחינתנו. מצרים היתה אז מדינה לוחמת, אויב מפורז. היא היוותה במרבית השנים 80% מהפוטנציאל הצבאי הערבי נגד ישראל. הציהאי סיני לא היה מפורז דהיורה. דה-פאקטו כן, אילו היו המצרים רוצים בכך, הם יכלו להכניס את צבאם לסיני בכל שעה מבלי לפגוע בשום הסכם או התחייבות. באותן שנים החזקנו נגדם בדרום מערך כוחות בעל תפקיד כפול: לצפות אל החזית ולהחזיק מעמד נגד מיתקפה צפויה די זמן כדי לאפשר לכוחות המילואים להתגייס.

„אם ייתנם הסכם-השלום, אנהנו עומדים לחזור למערך זה עם שתי תוספות חשובות, שלא היו לנו בעבר: איזור-חיץ מפורז, שהמדינה הנמצאת מעברו השני היא הפעם

המתחזקים כיום את סיני תיווצר רורבה גדולה בתקציב-הביטחון. כי אחזקת כוחות סדירים בסיני יקרה פי כמה וכמה מאשר אחזקת אותם כוחות עצמם בנגב. על אחת כמה וכמה שאחזקת כוח סדיר קטן יותר בנגב תחסוך לצה"ל ולמדינה סכומים עצומים.

„אם משרד-האוצר לא יתבע ממשרד-הביטחון חזרה את עודפי התקציב שיוותרו אצלו כתוצאה מצימצום הכוחות ופריסתם בנגב, תיווצר רורבה כספית ענקית, שתעמוד לרשות צה"ל ומשרד-הביטחון כדי לסלול דרכים ולהקים מיתקנים צבאיים בדרום. בצורה זו לא תתחייב כל תוספת לתקציב-הביטחון הנוכחי.

„אולם המטכ"ל הנוכחי אינו חושב במושגים כאלה. הוא מתכוון להחזיק בנגב את אותם הכוחות עצמם שהוא מחזיק כיום בסיני. המטכ"ל רוצה להמשיך ולהחזיק בכוח הסדיר שיש לו כיום בסיני. דבר זה נוגד את התפיסה הבסיסית של צה"ל כצבא חסכוני שכוחו במילוי אים שלו.

כשמתבקש האלוף פלד להשיב, מה יכולים להיות מניעי המטכ"ל להמשיך ולהחזיק גם אחרי חתימת הסכם השלום בכוח סדיר בסדר הגודל הקיים כיום בסיני, הוא משיב חד וחלק: „נראה לי שזה נועד לספק את הרמטכ"ל — שתהיה לו הרגשה שיש לו הרבה כוח. אין לי שום הסבר אחר לגישת המטכ"ל להעביר את הכוחות העצומים הנמצאים בסיני אל הנגב.

אולם גם אם כתוצאה מהסכם-השלום לא יפורק הכוח המחזיק כיום בסיני, ויועבר כולו לנגב, אין האלוף פלד רואה כל הצדקה בתוספת של 90 מיליארד ל"י לתקציב-הביטחון. „בתשעים מיליארד הלירות האלה, הוא אומר, ניתן לפתור את כל בעיות השיכון במדינה. אפשר לבנות

„אילו היה מטכ"ל חושב, יוזם ועצמאי, הוא היה אומר לשר-הביטחון: „צ'יאתה של מצריים מעגל המילחמה מאפשרת לנו לחסוך הרבה כסף!“

בהם את כל השינויים הדרושים, את כל בתי-החולים וכל בתי-הספר, הדרושים לפתרון מצוקת הדיור, האישפוז והחינוך, תחת זה רוצה המטכ"ל להשקיע אותם בחולות.

אפשר להוריד את רמת המלאי

צ"ל ומשרד-הביטחון מנמקים את תביעתם לתוספת העצומה לתקציב-הביטחון בכך, שיש לבנות בנגב מערכת כבישים, מחסנים וקווי-הגנה. האלוף פלד שולל גישה זו מעיקרה. „משרד-הביטחון טוען כי מערכת הכבישים החדשה בנגב דרושה כדי להכניס ולהחזיק שם מיספר חטיבות סדירות. עשינו את זה בעבר בנגב מיספר פעמים בלי הכבישים והמיתקנים שמתכוונים לבנות. כאשר פורצת מלחמה, הטנקים נוסעים על החולות. הם אינם זקוקים לכבישים. הכבישים דרושים אך ורק לשם אחזקת הכוח הקיים, כדי לאפשר להוביל לו אספקה או להעביר כביסה למכבסה.

„כדי להכניס צבא לנגב על מנת לקדם אפשרות של מילחמה, לא צריך כבישים. אין גם כל צורך בבניית מחסני-חירום, למשל. מחסני-חירום בנויים על פי פריסת כוחות המילואים של צה"ל ולא בחזית. צה"ל זקוק למחסני-חירום במקום שבו מתגייסים כוחות המילואים ולא במקום שממנו הם יוצאים למילחמה. מרכזי גיוס המילואים — ואין זה סוד — מתפצלים בהתאם למרכזי הגיוס הטריטוריאליים. אם רוצים להקים שם מחסנים חדשים לכוחות מילואים חדשים — שיקימו. אבל ההשקעה הדרושה לכך אינה מגיעה אפילו לחלק קטן מ-90 מיליארד הלירות הנדרשות.

„מדובר כיום במשהו אחר לגמרי: בהקמת מערך תחזוקה שלם כדי לקיים כוח סדיר בנגב שאינו נחוץ כלל. אם תהיה שעת-חירום ניתן לגייס מילואים ולהשיב אותם שם. אין צורך בכוח סדיר קבוע. זהו כל ההבדל בין צבא סדיר, לצבא הבנוי והמבוסס על מילואים.

„אבל הסוגיה היא הרבה יותר מורכבת. יש לה היבט חשוב נוסף. צה"ל בנוה לעצמו רמת תיספוקת לקראת מילחמה צפויה. זה מה שמכונה 'מלאי חירום'. רמת התיספוקת הדרושה נקבעת אחרי שהמטכ"ל יושב, חושב ומעריך כמה ימי-מילחמה צפויים במילחמה עתידה. לכשי תפרוק.

כל יום תיספוקת כזה, המכונה 'יום לחימה', עולה הון תועפות. אחרי מילחמת יום-הכיפורים היה צורך להעלות את רמת התיספוקת הקיימת במאות אחוזים. אני רואה וטוען כי אחרי חתימת הסכם-השלום ניתן יהיה להוריד את רמת התיספוקת הדרושה לצה"ל בשיעור ניכר.

„אחרי הסכם-השלום עם מצרים יוצאת מחצית הכוח הערבי הלוחם נגדנו מהמישחק, לפחות פורמאלית. פירוט סיני נוטל את אפשרות ההפתעה מידי המצרים ומוריד אותה לאפס. מנחם בגין אומנם אמר בשעתו לשר-המילואים חמה המצרי, הגנרל גאמסי, כי המרחק בין תעלת-סואץ לבין הנגב הוא שבע שעות נסיעה בסך הכל. אבל צבא אינו גי"פ שלוקחים ודוהרים בו על הכביש. כדי להזיז ארמיה מהתעלה אל הנגב — זה מיבצע לשבוע ימים לפחות. היתרון שבשטח המפורז הוא בכך שברגע שמת-חילים להזיז כוחות בתוכו זה מגדיל את מירווח האתראה. „שינוי זה בנתוני הפתיחה של מילחמה צפויה עם מצריים חייב להשפיע על רמת המלאי של צה"ל. רמת התיספוקת מוכרחה להיות מותאמת לסיטואציות חזויות. המטכ"ל יכול הרי גם לתבוע שהוא רוצה את המקסימום ולבקש אחזקת רמת תיספוקת ל-360 ימי לחימה צפויים, למשל.

„אבל הסכם-השלום משפיע באופן משמעותי ביותר על האורך הצפוי של המילחמה, אם תיפרוק בינינו לבין מצריים אחרי חתימת הסכם. לפני שישב צה"ל בסיני היתה לו פריסה איסטרטגית הרבה יותר טובה. בפועל לא החזיקו המצרים כוחות צבא גדולים בסיני. סיני היא אחרי הכל מדבר. קשה להחזיק שם כוחות סדירים, כמו אלה של הצבא המצרי, המושתת ברובו על כוחות סדירים. דה-פאקטו היתה סיני מפורזת כמעט בכל השנים שקדמו למילחמת ששת-הימים. היותו של סיני איזור

רמטכ"ל איתן

מפורז אפשר לצה"ל לתכנן את המילחמה הצפויה כך, שהוא יוכל לרכז את עוצמתו בחזית אחת להכריע בה, ואו להעביר את הכוחות לחזית שניה ולהשיג גם בה הכרעה. זה נקרא לפעול על פי העיקרון של קווים פני-מיים. מילחמת ששת-הימים היתה דוגמה קלאסית למימוש עיקרון זה.

„במילחמת יום-הכיפורים בוטל היתרון שהיה לצה"ל בדרום, של שטח שהפריד בינו לבין הצבא המצרי. כך יכלו המצרים והסורים לתאם פתיחת מיתקפה בשתי חזיתות בו זמנית, ומנעו מצה"ל אפשרות של הכרעה. המילחמה גמשה 20 יום ללא הכרעה.

יכולת ההכרעה

תוחזר לצה"ל

כ"יום, אומר האלוף פלד, „זה מעבר לכל יו"כ, שלא ניתן היה לצה"ל להשיג הכרעה במילחמת יום-הכיפורים בגלל היערכות ההתחלתית הגרועה.

„כאשר סיני יפורז שוב, הרי שעצם התנועה של הצבא המצרי לסיני ובתוכו תהיה עילה למילחמה. וזה, בניגוד למה שקרה ב-1967, כאשר עילת המילחמה היתה סגירת מיצרי טיראן ולא הזזת הכוחות המצריים בסיני. פירוש הדבר, שבהיערכות החדשה יהיה מצבו של צה"ל הרבה יותר טוב. ברגע שהצבא המצרי יחצה את התעלה, תהיה בכך עילה למילחמה. לא יהיה צורך עוד בתקופת המתנה כמו במאי 1967. בכך תחזרו לעצמנו את היתרון של ניהול מילחמה בקווים פנימיים, אבל בתנאים הרבה יותר משופרים מאלה שהיו קיימים לפני שתיים-עשרה שנה.

„שוב נוכל להכריע בחזית אחת ולעבור במהירות לחזית שניה, משימה שצה"ל בנוי לה והתנסה בה בעבר. לא ייווצר מצב שבו ינהל צה"ל מילחמה במשך עשרים יום ללא הכרעה.

„הנתונים החדשים מחייבים את המטכ"ל לחזות פחות ימי לחימה במילחמה צפויה, עם אפשרות להכרעה מוח' לטת. מצב כזה אינו מחייב אחזקת רמת תיספוקת לתקופה ארוכה, שכן הכרעה מאפשרת חידוש המלאי.

(המשך בעמוד 30)

שר-ביטחון וייצמן

מדינה בלתי-לוחמת. בתנאים אלה מתקבל היה על הדעת להסיק כי אפילו סדרה-כוחות, שהוחזק בדרום עד ליוני 1967, הוא גדול מדי.

„אין זה סוד, שעד למילחמת ששת-הימים החזיק צה"ל בדרום חטיבה סדירה אחת בלבד. ההיגיון מחייב שבתנאים החדשים, שיווצרו אחרי חתימת הסכם-השלום, ניתן יהיה להחזיק בנגב עוד פחות מזה. שכן הפעם יעמדו לרשות צה"ל אמצעי אתראה חדישים ומשוכללים, שלא היו ברשותו או, שיסירו ממנו את המשימה של תצפית אל החזית.

כוח סיני

חייב להימחק

אזי אין צורך להחזיק כוח קטן יותר בנגב מאשר בעבר, אבל בוודאי שאין כל היגיון במה שמתכוון צה"ל לעשות — להחזיק בנגב את אותו סדרה-כוחות שהוא מחזיק כיום בסיני.

הכוחות המוצבים שם, הוקמו למטרה אחת: לאחזקת חצי האי סיני. כל הביטחון בסיני מוטל על צה"ל. בסיני אין מיטרה. אין שם שירותי-ביטחון. אין כמעט אוכלוסיה אזרחית. כוחות צה"ל הסדירים הנמצאים בסיני לא הוקמו לשם אחזקת הנגב אלא לשם אחזקת סיני. הם לא היו קיימים לפני כן והם הוקמו לצורך משימה זו בלבד. פיוזום או פירוקם אין בו כדי לפגוע בסדרה-כוחות הכללי של צה"ל, שתוכנן ונבנה כדי לעמוד במילחמה כוללת עם מדינות-ערב.

„הדברים צריכים להיות ברורים: הכוחות הסדירים של צה"ל מוחזקים כדי לאפשר אחזקה שוטפת של שטחים ומיתקנים וכדי לספק לצה"ל אמצעי אתראה עד לגיוס המילואים. אותו חלק מהצבא, שעליו היו מוטלות משימות אלה בסיני, חייב פשוט להימחק, אחרי שתוחזר סיני לידי המצרים בעקבות הסכם-השלום. אין שום הצדקה בקיומו. אם אותם הכוחות הסדירים הנמצאים כיום בסיני דרושים לצה"ל לסדרה-כוחות הכללי שלו, למקרה שתפרוק מילחמה, צריך להכניסם לסדרה-כוחות במילואים. אם אומנם כך ינהג צה"ל ותקציב-הביטחון הנוכחי ישאר בתוקפו, הרי שאחרי מחיקת הכוחות הסדירים